

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Salminen, K. (2023) Pysymmekö perässä? Euroopan rooli tulevaisuuden datataloudessa. TAMK-blogi, 15.12.2023.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/hanketoiminta/pysymmeko-perassa-euroopan-rooli-tulevaisuuden-datataloudessa/>

Pysymmekö perässä? Euroopan rooli tulevaisuuden datataloudessa

15.12.2023 — Hanna Ylli

Euroopan ja Suomen kilpailukyvyn kannalta on äärimmäisen tärkeää, että seuraavat dataa ja tekoälyä hyödyntävät innovaatiot eivät tule pelkästään Euroopan ulkopuolelta.

Euroopan Unioni (EU) ei päässyt hyödyntämään kunnolla datatalouden ensimmäistä aaltoa. Esimerkiksi henkilöistä kerättyjä tietoja usein kyseenalaisestikin kaupallistavat sosiaalisen median suuryritykset ja hakukonejätit sijaitsevat Yhdysvalloissa tai Kiinassa. Samanaikaisesti huipputekniikan tieteellisen tutkimuksen laatu ja määrä ja patenttihakemusten määrä on vähentynyt Euroopassa.

Euroopan ja Suomen kilpailukyvyn kannalta on äärimmäisen tärkeää, että seuraavat dataa ja tekoälyä hyödyntävät innovaatiot eivät tule pelkästään Euroopan ulkopuolelta. Ei ole ihme, että iso joukko huippututkijoita ja edelläkävijäyrityksiä toimii yhdessä luodakseen innovaatioita alueelle. Lisäksi EU pyrkii säätelemään datataloutta erilaisin direktiivein ja datan jakamisen mallein. Näistä tunnetuin on keskustelua herättänyt ja kritiikkiäkin osakseen saanut EU DataAct.

European Big Data Value Forum (BDVF) kerää vuosittain yhteen joitain satoja tutkijoita, teollisuuden edustajia ja muita aiheesta kiinnostuneita verkostoitumaan, tutustumaan EU:n rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja löytämään uusia ideoita käynnissä oleviin kansallisiin hankkeisiin.

Eurooppalaiset data-avaruudet

Tampereen ammattikorkeakoulun FairDatAct-profilointihankkeessa valjastetaan reilu ja avoin datatalous hyötykäyttöön ja kilpailueduksi korkeakouluille. Hanke vieraili BDVF:n tapaamisessa Valenciassa projektipäällikkö Katri Salmisen johdolla.

BDVF osoitti selvästi, että lähes kaikilla teollisuussektoreilla (mm. valmistus, rakentaminen, terveys ja tietotekniikka) on kiinnostusta lisätä tekoälyn ja datan hyödyntämistä ja ennen kaikkea panostaa uusiin innovaatioihin.

Erityisen kiinnostuksen kohteena olivat eurooppalaiset data-avaruudet (englanniksi data spaces). Data-avaruudet ovat yhdistelmä teknologista infrastruktuuria, tiedonhallintaa, standardeja ja yhteentoimivuuseriaatteita sekä alakohtaisia yhteisiä standardeja ja käytäntöjä. Nämä mahdollistavat muun muassa datan ja tietomallien jakamisen. Data-avaruuksia on tulossa mm. koulutuksen, teollisuuden, terveyden, turismin ja energiasektorin alueille. Näiden on tarkoitus parantaa datan hyödyntämistä ja arvonluontia datasta.

TAMKin osallistajat olivat sopineet jo etukäteen tapaamisia yhteistyökumppanien kanssa täydentämään muutenkin aika aktiivista ohjelmaa. Näiden tapaamisten sisältönä oli pitkälti tekoälytaitojen kehittäminen ja taitoihin keskittyvä data-avaruus. Korkeakoulutoimijan kannalta tämä data-avaruus on keskeinen. Se tulee tarjoamaan esimerkiksi uudelleen koulutusta ja työllistymistä tukevia profiileita ja auttamaan yksilöllisten koulutuspolkujen suunnittelussa.

Aiheeseen perehtyminen antoi paljon eväitä muun muassa uusien koulutushankkeiden kehittämiseen ja suuntaamiseen sekä kansainvälistymiseen.

Kirjoittaja: Katri Salminen, Teollisuusteknologian osaamisyksikkö, TAMK
Kuva: AdobeStock